

22. avgust - Marija Kraljica

Čudovite so po svoji veličastnosti prve krščanske cerkve, kolikor so se nam ohranile. A ne le po svoji lepoti, marveč še bolj po svoji globoki verski vsebini, ki je vsa osredotočena na poveličanega Kristusa, začetnika novega, odrešenega stvarstva. Znana nam je podoba "Pantokratorja", to je "Vsevladarja" v bazilikah v Rimu in drugod: Kristus z vsemi kraljevskimi znamenji sedi na prestolu kot vladar vesoljstva. Takoj, ko stopimo v takšno baziliko in dvignemo pogled proti apsidi (polkrožen, prostor okoli velikega oltarja), vidimo poveličanega Kristusa, upodobljenega na apsidnem oboku, odkoder obvladuje oltar in tako rekoč predseduje liturgiji. A že pred vstopom nas sprejme podoba Vsevladarja (Pantokrator), nameščena nad vhodom, v tako imenovanem timpanu, in nas pripravi na srečanje s Kristusom znotraj cerkve. Tako je na Zahodu.

V bizantinskih svetiščih na Vzhodu je mnogokrat nekoliko drugače. Namesto s samim Sinom se naš pogled sreča obenem z njegovo Materjo, upodobljeno nad oltarjem: Devica Marija, upodobljena v veličastvu, oblečena kot cesarica; pred svojimi prsmi nosi božje Dete in ga daje v češčenje krščanskemu ljudstvu. Marija torej nastopa tukaj kot Kraljica - vendar tako, da Kristus še vedno ostane središče vsega.

Izročilo Cerkve o Mariji-Kraljici

Marija je kraljica, ker je mati našega Gospoda; kraljevsko veličastvo odseva s Sina nanjo - zato je kraljica, ker je mati njega, ki je Kralj vseh kraljev. To stalno versko prepričanje je izraženo v krščanski upodablajoči umetnosti že v najstarejših časih. Kraljevski diadem na Marijinem čelu je prvo pričevanje za vero kristjanov v njeno kraljestvo.

Ne dolgo potem najdemo tudi zapisana pričevanja o tej veri. Sv. Efrem Sirski v 4. stol. npr. s poudarkom naslavlja Marijo kot "Gospodarico" ali "Gospo". Pri tem se sv. Efrem opira na pomen, ki ga ima deblo, iz katerega izhaja beseda "Marija" ali "Miriam": gospa, gospodarica, vladarica. In dejansko so še danes razlagalci Sv. pisma glede pomena "Marija" v bistvu istega mnenja, čeprav vidijo v izrazu "Marija" še več drugih pomenov, ki so jih Izraelci razbrali iz imena "Marija", izhajajoč pri tem večkrat iz zelo preproste etimologije (razlage besednega debela). - Nekako ob istem času kakor sv. Efrem slavi sv. Gregor Nazianški Marijo kot

“Mater Kralja vesoljstva” in s tem tudi že kot Kraljico.

Od 5. in 6. stol. naprej imamo pri vzhodnih cerkvenih očetih vse polno pričevanj, ki proslavljajo Marijino kraljevsko dostojanstvo. In medtem ko latinska liturgija vsebuje le malo mest, ki bi pridevala Mariji naslov “Kraljica”, je v vzhodnih liturgijah veliko poveličevanja Marije kot “Vladarice”. Čudovita himna “Akathistos” iz 7. stol. npr. vzklika: »Prepeval bom himno Materi Kraljici in se ji bom z radostjo približal, da bi v veselju poveličeval njena čuda«. Marijo pozdravljajo kot Kraljico tudi vzhodni obredi krsta, bolniškega maziljenja, diakonskega, mašniškega in škofovskega posvečenja, sv. zakona itd.

Latinski srednji vek, ki je marsikaj sprejel iz bizantinskih duhovnih zakladov in tokov, je Mariji naslov Kraljica« dajal izredno pogosto. Tudi tri velike marijanske antifone, ki so tedaj nastale, imajo v začetnem vzkliku kraljevski naslov: “Pozdravljena, Kraljica”; “Raduj se, Kraljica nebeška”; “Zdrava, o nebes Kraljica”.

Verniki srednjega veka so se zavedali, da Marija v duhovnem kraljestvu nima takšne oblasti in moči. kakršno ima Kristus. Je kraljica, toda Kraljica usmiljenja (in seveda tudi Mati usmiljenja); njena oblast se namreč uveljavlja v usmiljenju, kar lepo izraža Psevdo-Albert Veliki z besedami: »Vladarstvo preblažene Device se resnično, polnopravno in v pravem pomenu razteza na vse tisto, kar zadeva božje usmiljenje; Marija je torej v pravem pomenu Kraljica usmiljenja«. Bog je Marijo od vekomaj izvolil, da bi bila mati njegovega učlovečenega Sina, ka eje edinstvena naloga v celotnem stvarstvu. Marija je bila s tem vnaprej izvoljena, da bi imela delež pri kraljevanju svojega Sina. Papež Benedikt XIV. pravi: »Marija je prelepa Estera, katero je Kralj kraljev tako vzljubil, da ji je v rešenje njenega ljudstva podelil ne le polovico svojega kraljestva, marveč tako rekoč celoto svojega vladarstva in svoje oblasti.«